

Nowy system kompleksowego wspomagania pracy szkoły

W obecnej dobie podejmowane są szeroko zakrojone działania, których najważniejszym celem jest zmodernizowanie polskiego systemu oświaty. Reforma programowa, nowy nadzór pedagogiczny oparty o narzędzia ewaluacji, wykorzystanie nowoczesnej technologii w nauczaniu – to tylko niektóre z wyzwań, przed którymi staje szkoła jako instytucja, oraz szkoła jako społeczność łącząca dyrektora, nauczycieli, uczniów oraz rodziców. Pomocą w jak najlepszym przygotowaniu się do zachodzących zmian powinien być efektywny powszechnie dostępny i spójny z rozwojem szkół system doskonalenia nauczycieli. Próby budowania takiego systemu podejmowane są na całym świecie. Wysiłki te nie wynikają z potrzeby wprowadzania zmiany dla zmiany, ale z konieczności reagowania na ewolucję współczesnego świata.

Także polski system wsparcia pracy szkół i nauczycieli wymaga istotnych modyfikacji. Do najczęściej podnoszonych wad obecnego modelu należy: brak współpracy między różnymi instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie wsparcia szkołom, nastawienie na indywidualne potrzeby nauczyciela – często oderwane od potrzeb konkretnej szkoły oraz przewaga podejścia incydentalnego czyli opartego o jednokrotne, krótkie formy szkoleniowe, które nie przekładają się na trwałą poprawę jakości pracy nauczycieli. Sporym problemem polskiego systemu doskonalenia są też duże różnice w dostępności do instytucji wspierających szkoły wynikające ze specyfiki poszczególnych regionów.

Jednym z ważnych zadań stawianych przed Ministerstwem Edukacji Narodowej jest poprawa jakości systemu doskonalenia nauczycieli. Nowy system ma być nakierowany na pracę z konkretną szkołą, czy placówką, wspierać ją w wykonywaniu zadań nakładanych przez państwo, jak również wspomagać w rozwiązywaniu jej indywidualnych problemów. Oferta kierowana do szkół powinna być wynikiem analizy sytuacji szkoły i odpowiadać na jej rzeczywiste potrzeby. Docelowo kompleksowe wspomaganie szkół i placówek ma obejmować pomoc w zakresie:

- pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej uczniom, rodzicom i nauczycielom,

- organizowania współpracy, wymiany doświadczeń nauczycieli, dyrektorów i szkół,
- zapewniania nauczycielom dostępu do informacji pedagogicznej;
- wspomagania nauczycieli i dyrektora szkoły w obszarach pracy szkoły wymagających szczególnego wsparcia (zgodnie z diagnozą potrzeb danej szkoły i jej koncepcją rozwoju).

Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami wspomaganie ma być objęty cały proces doskonalenia: poczynając od opracowania (we współpracy z dyrektorem i nauczycielami) szczegółowej diagnozy potrzeb szkoły i pracujących w niej nauczycieli; poprzez pomoc w zaplanowaniu oraz przeprowadzeniu działań niezbędnych do rozwiązania zdiagnozowanych problemów aż po wspólną ewaluację. Bardzo istotne jest też systematyczne wsparcie we wdrażaniu nowych rozwiązań do praktyki zawodowej wszystkich nauczycieli. Oferta będzie obejmowała między innymi wspomaganie szkoły w tak trudnych obszarach jak: budowa systemu wsparcia pracy wychowawców klas, praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, budowa szkolnego programu współpracy ze środowiskiem lokalnym, organizacja i funkcjonowanie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego, realizacja projektu edukacyjnego czy organizacja pracy zespołów nauczycielskich.

Dzięki takiej formie wspomagania możliwe będzie zaktywizowanie działań podejmowanych przez szkoły i nauczycieli na rzecz własnego rozwoju. Jednym z ważnych zadań ma być przecież budowa i moderowanie lokalnych sieci współpracy (organizacja spotkań, moderowanie dyskusji i forów wymiany doświadczeń dla dyrektorów szkół, pedagogów i przedmiotowych grup nauczycielskich).

Roczne plany wspomagania wybranego aspektu pracy szkoły (oferty doskonalenia)

Efektywny system wspomagania pracy szkoły zakłada odchodzenie od incydentalnych, jednorazowych, krótkich form szkoleniowych na rzecz planowego procesu „szytego na miarę” konkretnej szkoły oraz realną pomoc w przełożeniu nowych umiejętności na szkolną praktykę. Oferta wsparcia przedstawiona szkole przez placówkę wspomagania jest punktem wyjścia do wspólnego zaplanowania potrzebnych działań (warsztaty, spotkania z ekspertami, konsultacje i inne formy doskonalenia). Nasze propozycje obejmują wspomaganie takich obszarów pracy szkoły jak: budowa systemu wsparcia pracy wychowawców klas, praca

z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych , budowa szkolnego programu współpracy ze środowiskiem lokalnym, organizacja i funkcjonowanie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego czy realizacja projektu edukacyjnego.

Sieci współpracy i samokształcenia

Sieci, czyli współpracujące zespoły nauczycieli – umożliwiają dzielenie się wiedzą i umiejętnościami oraz zespołowe poszukiwanie sposobów radzenia sobie z problemami. Praca sieci obejmuje takie działania jak: spotkania z ekspertami – specjalistami w dziedzinach związanych z tematyką pracy sieci , pomoc w samokształceniu oraz internetowe forum wymiany doświadczeń dla dyrektorów szkół i grup nauczycielskich.

Przykładowe tematy pracy sieci:

- Sieci dyrektorów (pozapedagogiczne obowiązki dyrektora, rola dyrektora w promocji szkoły)
- Sieci przedmiotowe (poloniści – edukacja filmowa, przyrodniczy – doświadczenia i eksperymenty na zajęciach szkolnych, matematyka w edukacji wczesnoszkolnej)
- Sieci problemowe (walka ze szkolną absencją, kreatywność na zajęciach wychowawczych, nowoczesne technologie na zajęciach szkolnych)

Wsparcie wprowadzanych zmian poprzez projekty unijne

Projekt „ System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół” (realizowany od 01.04.2010 – 31.12.2015)

- szkolenia (dla pracowników systemu doskonalenia, dyrektorów szkół i przedstawicieli organów prowadzących oraz powiatowych koordynatorów zmiany)
- przygotowanie materiałów merytorycznych (oferty doskonalenia, zasady sieciowania, materiały wspierające samokształcenie, przykłady dobrej praktyki, scenariusze spotkań itp.)
- budowa platformy informatycznej dającej możliwość prowadzenia bazy zasobów (oferty doskonalenia, narzędzia merytoryczne, specjaliści) powiązanej z innymi

portalami edukacyjnymi, mogącej wspierać lokalne sieci współpracy i samokształcenia

Projekt w przygotowaniu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół” (zakładany czas realizacji od 01.01.2012 – 31.12.2015)

- finansowanie realizacji w szkołach rocznych ofert doskonalenia (2 wybrane oferty w każdej szkole biorącej udział w projekcie)
- budowa tematycznych i problemowych sieci współpracy i samokształcenia (w tym forum współpracy dla dyrektorów szkół)

Zalety nowego systemu wsparcia szkoły dla poszczególnych odbiorców

Dyrektorzy szkół i placówek, którzy otrzymają pomoc zarówno w bieżącym organizowaniu pracy szkoły, jak i przygotowaniu się do zmian wprowadzanych w systemie oświaty

Najważniejsze dla dyrektorów zalety wprowadzenia nowego systemu wsparcia:

- pomoc w postawieniu rzetelnej diagnozy potrzeb szkoły oraz określeniu obszarów wymagających szczególnego wsparcia
- zespolenie systemu z aktualnymi potrzebami konkretnej szkoły
- ułatwienie kontaktów ze wszystkimi instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy uczniom, rodzicom i nauczycielom (dyrektor kontaktuje się z jedną instytucją, które odpowiada za organizację całości wsparcia; dyrektor nie musi „martwić się” oddzielnie o współpracę z poradnią, placówką doskonalenia czy biblioteką pedagogiczną)
- podmiotowość dyrektora w podejmowaniu decyzji (dyrektor formy wspomaganie oraz określa, w których obszarach pracy szkoły powinny koncentrować się działania wspierające w danym roku)
- ujęcie w propozycjach działań obszarów pracy szkoły bezpośrednio związanych ze zmianami wdrażanymi w edukacji (między innymi budowa szkolnego programu pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, przygotowanie do ewaluacji

zewewnętrznej, prowadzenie ewaluacji wewnętrznej, projekt edukacyjny, doradztwo edukacyjno-zawodowe)

- możliwość udziału w lokalnym forum wymiany doświadczeń (spotkania z innymi dyrektorami, spotkania i warsztaty tematyczne związane z wybranymi problemami, pomoc w zakresie wiedzy prawnej, wsparcie samokształcenia dyrektorów)
- dostęp do aktualnej informacji pedagogicznej, w tym bazy zasobów związanych ze wspomaganie (materiały dydaktyczne, przykłady dobrych praktyk, baza ekspertów – specjalistów w danej dziedzinie)

Nauczyciele, którzy otrzymają kompleksową pomoc w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Nowy system doskonalenia będzie towarzyszył nauczycielom we wdrożeniu do praktyki zawodowej zmian wprowadzanych w oświacie.

Najważniejsze dla nauczycieli zalety wprowadzenia nowego systemu wsparcia:

- pomoc w zaplanowaniu swojego rozwoju zawodowego w sposób zgodny z aktualnymi potrzebami konkretnej szkoły, w której pracuje dany nauczyciel
- ułatwienie kontaktów ze wszystkimi instytucjami odpowiedzialnymi za udzielanie pomocy uczniom, rodzicom i nauczycielom organizowanie większości szkoleń i warsztatów bezpośrednio w szkole
- wsparcie w rozwiązywaniu bieżących problemów dydaktycznych i wychowawczych
- pomoc w praktycznym zastosowaniu w pracy dydaktycznej i wychowawczej nowych umiejętności oraz dostosowaniu wymagań i metod pracy do zmian wynikających z reformy edukacji
- inspirowanie do wprowadzania zmian i nowatorskich rozwiązań dydaktycznych
- możliwość udziału w lokalnym forum wymiany doświadczeń (spotkania z innymi nauczycielami uczącymi tego samego przedmiotu, spotkania i warsztaty tematyczne związane z wybranymi problemami, wsparcie samokształcenia nauczycieli)
- dostęp do aktualnej informacji pedagogicznej w tym bazy zasobów związanych ze wspomaganie (materiały dydaktyczne, przykłady dobrych praktyk, baza ekspertów – specjalistów w danej dziedzinie)

Uczniowie, którzy zostaną objęci wszechstronną diagnozą oraz otrzymają wsparcie w rozwoju swoich talentów.

Najważniejsze dla uczniów zalety wprowadzenia nowego systemu wsparcia

- ułatwienie dostępu do rzetelnej diagnozy i pomocy pedagogiczno-psychologicznej (realizacja części dotychczasowych działań prowadzonych przez poradnie pedagogiczno-psychologiczne bezpośrednio w siedzibie szkoły)
- lepsza organizacja pracy szkoły w zakresie dostosowania wymagań dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych
- poprawa oferty edukacyjnej szkoły kierowanej do uczniów oraz podniesienie jakości kształcenia

Samorządy lokalne, które otrzymają wsparcie w budowie lokalnej sieci współpracy szkół i placówek oraz w kreowaniu polityki oświatowej.

Najważniejsze dla samorządów lokalnych zalety wprowadzenia nowego systemu wsparcia

- efektywniejsza organizacja kompleksowego wsparcia szkół. Komasaacja zasobów kadrowych różnych instytucji odpowiedzialnych za udzielanie pomocy uczniom, rodzicom i nauczycielom z jednej strony pozwoli do lepsze wykorzystanie specjalistów z drugiej zaś strony może przyczynić się do obniżenie niemerytorycznych kosztów funkcjonowania tych instytucji (wspólna administracja i księgowość)
- poprawa oferty edukacyjnej i jakości kształcenia w szkołach działających na terenie danego samorządu (pomoc w rozwiązywaniu konkretnych problemów szkół, co przyczynia się do lepszych efektów kształcenia)
- ułatwienie dostępu uczniów oraz ich rodziców do rzetelnej diagnozy i pomocy pedagogiczno-psychologicznej (realizacja części dotychczasowych działań prowadzonych przez poradnie pedagogiczno-psychologiczne bezpośrednio w siedzibie szkoły)
- wykorzystanie forum wymiany doświadczeń do kreowania lokalnej polityki oświatowej

